

Изборном већу Православног богословског факултета Универзитета у Београду

Предмет: Реферат комисије за избор у звање доцента за ужу научну област Практично богословље / Катедра за литургику – тежиште истраживања: теологија црквене музике, са пуним радним временом.

На основу одлуке Изборног и Наставно-научног већа Православног богословског факултета од 30. децембра 2011. изабрани смо у комисију за припрему реферата о пријављеним кандидатима за избор у звање доцента за ужу научну област Практично богословље / Катедра за литургику – тежиште истраживања: теологија црквене музике, са пуним радним временом. Част нам је да Већу поднесемо следећи реферат.

На јавни конкурс који је објављен у недељнику Националне службе за запошљавање *Послови* број 448 од 18. јануара 2012. године пријавила су се двојица кандидата:

1. др Драган Ашковић, досадашњи асистент на Катедри за литургику - ужа научна област Практично богословље на Православном богословском факултету Универзитета у Београду, и
2. др Алексиос Панагопулос. Ваља напоменути да кандидат не испуњава формалне услове предвиђене за заснивање радног односа у Републици Србији, будући да није приложио уверење о поседовању држављанства Републике Србије нити дозволе за рад. С тим у вези комисија ће приказати релевантне податке који се тичу само првог кандидата.

Биографија кандидата

Драган Ашковић је рођен 01. новембра 1966. године на (у) Убу. Након завршене Основне и Ниже музичке школе у Ваљеву похађао је Средњу музичку школу “Живорад Грбић” (клавирски одсек). После одслуженог војног рока 1986. уписује Православни богословски факултет Универзитета у Београду на коме је дипломирао 1992. Музичку академију (Одсек општа музичка педагогија) уписује 1989. године на

којој је дипломирао 1993. у класи професора Душана Костића из Анализе музичког дела. Стручни (државни) испит за *професора солфеђа* положио је 1994. године. Ђаконски чин је примио 1996. године. За асистента на Православном богословском факултету, за предмет *Црквено појање са правилом*, изабран је 1997. године. Магистрирао је под менторским руководством проф. др Игнатија Мидића на тему *Хришћанско схватање музике* на *Катедри за систематско богословље* на Православном богословском факултету Универзитета у Београду 2004. Докторску тезу на тему *Паралитургијске песме код Срба*, под менторством проф. др Димитрија Големовића, одбранио је на *Катедри за музикологију и етномузикологију* Академије уметности у Бања Луци 2011. Ожењен је и има двоје деце.

Наставно-педагошки рад

Наставно педагошки рад Драган Ашковић је започео 1992. и то:

- Музичка школа „Живорад Грбић“ у Ваљеву од 1992. до 1995.
- Богословија Светога Саве у Београду од 1993. до 1995.
- Музичка школа „Јосиф Маринковић“ у Београду од 1995. до 2002.
- Православни богословски факултет Универзитета у Београду од маја 1997. године до данас.

Поред основног „матичног“ радног односа, паралелно је радио хонорарно у више различитих школа у Београду, Ваљеву, Панчеву и Новом Саду (Висока школа струковних студија за образовање васпитача). Више пута је учествовао на фестивалима дечијег музичког стваралаштва „*Распевано пролеће*“ у Панчеву као композитор, аранжер и извођач. Више година је руководио Хором студената Богословског факултета са којим је учествовао на богослужењима и на јавним манифестацијама и концертима у Београду. Учествовао је на научним скуповима у земљи и иностранству. Три године је био сарадник и члан стручне комисије за област уметности у Заводу за унапређивање образовања и васпитања Републике Србије. Током 18 година рада у просвети, од тога 14 година у раду са студентима, кандидат је испољио изражену мотивисаност и преданост у унапређивању свог знања и педагошког искуства. То потврђују и резултати анонимних анкета које су спровођене код студената. Његов педагошки рад је вреднован високим оценама (од 4,43 до 4,89). Током последњих година више пута је био коментор дипломских и завршних радова.

Научно-истраживачки рад

Драган Ашковић показује интересовање и способност да се компетентно научно-истраживачки бави са више комплементарних научних области од значаја за научну област и предмет на којем је био ангажован као асистент. Те области у првом плану укључују црквену музику сагледану из историјске, теолошке и (етно)музиколошке перспективе. Комисија посебно цени кандидатов

интердисциплинарни приступ који омогућава сучељавање различитих научних области. У даљем излагању понудићемо валоризацију објављених научних радова др Драгана Ашковића у вези са поменутиим научно-истраживачким областима, циљевима и начинима мишљења кандидата а ради оцене његовог доприноса областима којима се бави (бодовна вредност ових радова исказана је у Табели научне компетентности и у Додатку уз тачку 3 Сажетка), а у закључку ћемо настојати да дамо општу оцену његовог стваралаштва.

А) Монографије

- 1) *Осмогласник* – старо српско црквено појање, Никола Попмихајлов и Драган Ашковић, Издање: Свети архијерејски синод српске православне цркве, Београд 2011.

Б) Радови саопштени на међународним научним скуповима

- 1) „Богомољачке песме и њихов однос према народној и црквеној традицији“, *Дани Владе Милошевића*, Зборник радова са међународног научног скупа (Бања Лука, 10. април 2006), ур. Д. О. Големовић, Бања Лука: Академија умјетности, Музиколошко друштво Републике Српске 2006, (17–31);
- 2) „The traditional and the contemporary in the sanctimonious songs“, Collection of papers, V. International symposium *Music in society*, Musicological Society of the FB-H Academy of Music in Sarajevo, Sarajevo 2007, (149-157);
- 3) „Два анђела шеташе - прилог проучавању богомољачког певања у Босни и Херцеговини“, *Дани Владе Милошевића*, Зборник радова са међународног научног скупа (Бања Лука, 24-25. април 2007), ур. Д. О. Големовић, Бања Лука: Академија умјетности, Музиколошко друштво Републике Српске, 2007, (95–113);
- 4) „Паралитургијске песме код Срба и Хрвата“, *Дани Владе Милошевића*, Зборник радова са међународног научног скупа (Бања Лука, 10-11. април 2008), ур. Д. О. Големовић, Бања Лука: Академија умјетности, Музиколошко друштво Републике Српске, 2008, (299–323);
- 5) „Утицај црквене музичке праксе на богомољачке песме“, у Соња Маринковић и Санда Додик (уред.), *Традиција као инспирација* (Зборник радова са међународног научног скупа *Владо С. Милошевић, етномузиколог, композитор и педагог*, Бања Лука: Академија умјетности, Музиколошко друштво Републике Српске, 2010, (175-187); (UDK 783.25:271.2-284; 13.12.2010.)

В) Радови саопштени на домаћим научним скуповима

1) „Савременост Мокрањчевог црквеног певања“, у Богољуб Шијаковић, *Српска теологија данас* 2010, Зборник радова другог годишњег симпозијума одржаног на Православном богословском факултету 28-29. маја 2010. Београд 2011, (315-325);

Г) Радови у тематском зборнику националног значаја

[1] „Прилог проучавању утицаја теолошке мисли на обликовање музичког стила у богослужењу“, *Српска теологија у двадесетом веку*, књига 10 уредник Богољуб Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет, 2011, (337-344);

Радове кандидата представљамо тако што упућујемо на редни број у наведеном списку.

А) Монографије

1) *Осмогласник* – старо српско црквено појање, Издање: Свети архијерејски синод српске православне цркве, Београд 2011, 291 страна [1]. Ова монографија представља први покушај реконструкције нашег старијег црквеног певања. Наше новије црквено музичко наслеђе настајало је као последица Мокрањчеве жеље да исто мелографише, сачува и спасе од даљег заборављања и нестајања. На тај начин је наше древно музичко наслеђе привођено у стање које је омогућавало и његову звучну (вишегласну) надоградњу. Тај музички процес је подразумевао примењивање принципа који су тековина западноевропске музичке традиције, а која се развијала захваљујући употреби музичких инструмената. Познато је да су тонски системи усавршавани код културних народа само захваљујући употреби инструмената. Наше црквено музичко наслеђе је приликом сусрета са западноевропском музиком претрпело извесне измене у својим тоналним основама. То је условило нестајање архаичних тоналних структура које су на најбољи начин изображавале нашу антрополошко-етнолошку изузетност и повезаност. Због тога је у циљу реконструкције нашег древног музичког наслеђа било потребно поново оживети како старији облик звучног обогаћивања у виду певања лежећег тона *исона*, тако и архаичне тоналне основе. То је био једини начин преко којег је нашим црквеним мелодијама било могуће вратити некадашње музичко-теолошко назначење и идентитет. **М 42 – 5**

Б) Радови саопштени на међународним научним скуповима

1) „Богомољачке песме и њихов однос према народној и црквеној традицији“, Зборник радова са међународног научног скупа, *Дани Владе Милошевића*, Бања Лука 2006, (17–31); [2]. У овом раду аутор се бави религијским песничким стваралаштвом које не припада ни народном али ни црквеном музичком жанру и традицији. Та врста стваралаштва (из-ванлитургијско стваралаштво) садржи елементе како народне тако и црквене музичке традиције. У религијском смислу представља надограђену народну песму, али још увек недовољно да би она била сврстана у званично црквено песништво. Та врста стваралаштва резултат је веома јаке али недовољно црквене вере и одушевљења хришћана. Управо на основу таквог импулса хришћани су вековима стварали и надограђивали црквено песништво. **М 33 – 1**

2) „The traditional and the contemporary in the sanctimonious songs“ (Tradicionarno i savremeno u bogomoljačkim pesmama), Zbornik sa međunarodnog skupa *Muzika u društvu*, Muzikološko društvo FBiH, Sarajevo 2006, (148-161); [3]. Елементи нашег народног музичког наслеђа и страни музички утицаји у богомољачким песмама повод су аутору да у својој студији оцени савременост тих песама. Он у њима препознаје синтезу између обредног облика песме као најархаичнијег и песме лирског жанра. У развојном процесу „од обредне до лирске песме“, богомољачке песме представљају интересантан повратак ка обредном жанру али са задржаним лирским елементима који су у складу са природом савремених религијско-пијетистичких покрета. **М 33 – 1**

3) „Два анђела шеташе - Прилог проучавању богомољачког певања у Босни и Херцеговини“, Зборник радова са међународног научног скупа, *Дани Владе Милошевића*, Бања Лука 2007, (95–113); [4]. Рад је заснован на теренском истраживању и сакупљању песама овога жанра на просторима БиХ. Аутор у овој студији истиче да је религијско пијетистички Богомољачки покрет условио ширење, размену и прожимање различитог музичког наслеђа. Због тога богомољачке песме не одишу само локалним елементима, већ су то народне и популарне песме у ширем смислу. У сусрету са новим поднебљем песме су добијале своје нове карактеристике. **М 33 – 1**

4) „Паралитургијске песме код Срба и Хрвата“, Зборник радова са међународног научног скупа, *Дани Владе Милошевића*, Бања Лука 2008, (299–323); [5]. Студија се бави односом паралитургијских песама код Срба и Хрвата. У тим песмама су присутне разлике, сличности и међусобно прожимање исказано како на текстуалном, тако и на музичком плану. Аутор наглашава да ове песме представљају сведочанство о захтеву да Литургија буде „народно дело“. Због тога песме одишу већом слободом него званичне црквене, будући да су израз непосредне али и недовољно црквене народне побожности. **М 33 – 1**

5) „Утицај црквене музичке праксе на богомољачке песме“, у Соња Маринковић и Санда Додик (уред.), *Традиција као инспирација* (Зборник радова са међународног научног скупа *Владо С. Милошевић, етномузиколог, композитор и педагог*, Бања Лука: Академија умјетности, Музиколошко друштво Републике Српске, 2010, (175-187); (UDK 783.25:271.2-284; 13.12.2010.) [6]. Настанак и развој паралитургијског певања код Срба везан је за обнову црквено-богослужбеног живота. Песме које су припадале овом жанру наилазиле су на широку народну подршку зато што су се несметано и слободно развијале. Свој религијски легитимитет су обезбеђивале тако што су ипак биле под умереним утицајем црквене музичке традиције. Међутим, покушај да се текстови ових песама певају на мелодије црквених гласова и да се тиме чвршће вежу за црквено-богослужбену праксу није омогућио даљи развој и конструктивну музичку надоградњу овог музичког жанра. **М 33 – 1**

В) Радови саопштени на домаћим научним скуповима

1) „Савременост Мокрањчевог црквеног певања“, у Богољуб Шијаковић, *Српска теологија данас 2010*, Зборник радова са другог годишњег симпозијума одржаног на Православном богословском факултету 28-29. маја 2010. Београд 2011, (315-325; [7]. Непосредно пре Мокрањца црквено певање у Србији било је неуједначено па штавише и произвољно. Очекивање да се појави неко ко би црквено певање реформисао и вратио у „пређашње“ уређено стање делимично је испуњено. Мокрањчева делатност на том пољу ишла је у два правца. Први је подразумевао делатност у духу традиције (његов мелографски рад), а други се односио на музичку надоградњу нашег црквеног музичког наслеђа по ондашњим западноевропским музичким стандардима. Од тог времена је прошло већ више од сто година тако да се данас сасвим оправдано поставља питање о савремености званичног црквеног певања, тим пре што у пракси све више наилазимо на одступања од Мокрањчевих аутентичних мелодијских образаца. **М 63 – 1**

Г) Радови у тематском зборнику националног значаја

1) „Прилог проучавању утицаја теолошке мисли на обликовање музичког стила у богослужењу“, *Српска теологија у двадесетом веку*, књига 10 уредник Богољуб Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет, 2011, (337-344); [8]. У раду је указано на основне карактеристике хришћанске теолошке мисли која је суштински опредељивала стил у богослужбеној црквеној музици. Изражено есхатолошко назначење у источној теологији одразило се на изградњу једногласне музичке традиције. Наглашено присуство јелинистичке традиције на Западу условило је појаву вишегласне вокално-инструменталне (богослужбене) музичке традиције. Међутим, основни елемент на основу којег је оствариван сваки црквено музички стил јесте народно музичко наслеђе са својим локалним карактеристикама. **М 45 – 1,5**

Остале активности

Др Драган Ашковић је од 2005. до 2009. године био стручну сарадник Завода за унапређивање образовања и васпитања Републике Србије за област музичке уметности. Већ пуних шест година је члан Управног одбора Мокрањчеве задужбине.

Квантитативна валоризација научних резултата:

Према Критеријумима научне компетентности, др Драган Ашковић је у претходном периоду остварио укупно 12,5 бодова из категорија релевантних за избор у звање доцента, што ћемо овде и табеларно изразити (категоризација радова уз њихов библиографски опис даје се у Додатку уз тачку 3 Сажетка, који представља прилог овом Извештају).

Врста научног резултата	Минимална вредност коефицијента компетентности	Квантитативно исказани резултати др Драгана Ашковића
M33+M42+M45+M63	10,67	M33: 5x1= 5 M42: 1x5= 5 M45: 1x1,5=1,5 M63: 1x1= 1 УКУПНО: 12,5
од тога M33+M45+M63	6,67	M33: 5x1= 5 M45: 1x1,5=1,5 M63: 1x1= 1 УКУПНО: 7,5
и M42	4,67	M42: 1x5=5 УКУПНО: 5

Мишљење и предлог Комисије

Узевши у обзир да је реч о способном кандидату, научном раднику са солидним педагошким искуством који је до сада објавио више релевантних радова у којима комбинује теолошке и (етно)музиколошке аспекте, а који га представљају као проницљивог писца и истраживача, поуздано се може очекивати његово даље напредовање у наставним и различитим научним делатностима које се крећу у богословским и музичким областима. Предмет његовог практично-теоријског интересовања јесте литургичко-богословско и (етно)музиколошко тумачење црквене и народне музичке традиције на нашем националном простору а и шире.

На основу изложеног, Комисија сматра да су се стекли сви услови из Закона о високом образовању (Службени гласник РС, бр. 76/05, 97/2008 и 44/2010), Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа, Критеријума за стицање звања наставника на Универзитету у Београду (Гласник Универзитета у Београду бр. 144 од 22. септембра 2008), односно Одлуке о изменама критеријума за стицање звања наставника на Универзитету у Београду (Гласник Универзитета у Београду бр. 127 од 30. маја 2011) да се **др Драган Ашковић**, асистент на Катедри за литургику уже научне области Практично богословље Православног факултета Универзитета у Београду изабере у звање **доцента** на основу објављеног конкурса у недељнику Националне службе за запошљавање *Послови* број 448 од 18. јануара 2012. године као једини кандидат који испуњава све предвиђене услове, па се стога с поверењем и особитим поштовањем обраћа Изборном већу Православног богословског факултета Универзитета у Београду са предлогом да **прихвати реферат Комисије и упути предлог Стручном већу за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Београду за избор др Драгана Ашковића у звање доцента за ужу научну област Практично богословље / Катедра за литургику – тежиште истраживања: теологија црквене музике**, са пуним радним временом.

У Београду
06. фебруара 2012. године

проф. др Ненад Милошевић,
ванредни професор на Православном богословском факултету у Београду

проф. др Димитрије Големовић
редовни професор на Факултету музичке уметности у Београду

др Владимир Вукашиновић
доцент на Православном богословском факултету у Београду

ДОДАТАК УЗ ТАЧКУ 3. САЖЕТКА (образац 4)

Квантитативно исказани научни резултати

Бодовна табела: др Драган Ашковић

„Богомољачке песме и њихов однос према народној и црквеној традицији“, <i>Дани Владе Милошевића</i> , Зборник радова са међународног научног скупа (Бања Лука, 10. април 2006), ур. Д. О. Големовић, Бања Лука: Академија умјетности, Музиколошко друштво Републике Српске 2006, (17–31);	M33	1
„The traditional and the contemporary in the sanctimonious songs“, <i>Collection of papers, V. International symposium Music in society</i> , Musicological Society of the FB-H Academy of Music in Sarajevo, Sarajevo 2007, (149-157);	M33	1
„Два анђела шеташе - прилог проучавању богомољачког певања у Босни и Херцеговини“, <i>Дани Владе Милошевића</i> , Зборник радова са међународног научног скупа (Бања Лука, 24-25. април 2007), ур. Д. О. Големовић, Бања Лука: Академија умјетности, Музиколошко друштво Републике Српске, 2007, (95–113);	M33	1
„Паралитургијске песме код Срба и Хрвата“, <i>Дани Владе Милошевића</i> , Зборник радова са међународног научног скупа (Бања Лука, 10-11. април 2008), ур. Д. О. Големовић, Бања Лука: Академија умјетности, Музиколошко друштво Републике Српске, 2008, (299–323);	M33	1
„Утицај црквене музичке праксе на богомољачке песме“, у Соња Маринковић и Санда Додик (уред.), <i>Традиција као инспирација</i> (Зборник радова са међународног научног скупа <i>Владо С. Милошевић, етномузиколог, композитор и педагог</i> , Бања Лука: Академија умјетности, Музиколошко друштво Републике Српске, 2010, (175-187); (UDK 783.25:271.2-284; 13.12.2010.)	M33	1
„Савременост Мокрањчевог црквеног певања“, у Богољуб Шијаковић, <i>Српска теологија данас 2010</i> , Зборник радова другог годишњег симпозијума одржаног на Православном богословском факултету 28-29. маја 2010. Београд 2011, (315-325);	M63	1
<i>Осмогласник</i> – старо српско црквено појање, Никола Попмихајлов и Драган Ашковић, Издање: Свети архијерејски синод српске православне цркве, Београд 2011.	M42	5
„Прилог проучавању утицаја теолошке мисли на обликовање музичког стила у богослужењу“, <i>Српска теологија у двадесетом веку</i> , књига 10 уредник Богољуб Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет, 2011, (337-344);	M45	1,5
УКУПНО		12,5